

ket om tidligere – at vi nok også vil kunne enes om, at det er godt med en fast ledelse, og at vi også vil kunne enes om at sige, at de mennesker, der gerne vil kunne leve et nogenlunde stiltfærdigt liv i fængslerne, ikke skal tyrannisere af rockerne, osv.

Men at tro, at fængsler egner sig til opdragelsesanstalter, sådan at vi får nogle bedre mennesker ud i den anden ende, end vi puttede ind, er altså naivt, for fængsler egner sig ikke til så forfærdelig meget andet end at lave forbrydere og narkomaner. Og det, det så gælder om, er at finde på alt muligt andet end at bruge fængsler, altså at bruge fængslerne mindst muligt og dermed begrænse de skadevirkninger, som fængslerne har, i det omfang vi mener, at det er nødvendigt, at de bliver brugt.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg har også noteret den tone af fordragelighed, der i og for sig undervejs, i hvert fald nu og da, har præget hr. Tom Behnke i denne debat, og jeg var noget forundret over den, men positivt, kan man da sige.

Så spurgte hr. Tom Behnke, hvordan man kan skaffe sig indflydelse på de forhandlinger om et flerårigt forlig på det her område, der en skønne dag skal finde sted, og det lød også godt nok. Men så har hr. Tom Behnke altså fremsat et forslag til vedtagelse, som er svært at få passet ind i den sammenhæng, og mit råd til hr. Tom Behnke er så: Glem alt om det forslag og stem for det, som er fremsat af fru Dorte Bennedsen! For ad den vej er der dog en mulighed for at være med ved forhandlingsbordet til sin tid, men er man på forhånd låst fast på nogle meget firkantede og ganske overdrevne og manipulerende synspunkter som dem, vi ser i forslaget, så bliver der ikke rigtig plads til Fremskridtspartiet omkring forhandlingsbordet.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg vil bare lige fastslå, at vi ikke er låst fast på noget som helst, og at det forslag til vedtagelse, vi har fremsat, jo er udtryk for den ideelle situation, som vi ser den i Fremskridtspartiet, og vores bud på, hvordan man kunne løse de her problemer, og at det så vil kunne indgå i debatten.

Der er intet til hinder for, at vi kan være med til forhandlinger, og der er intet til hinder for, at vi kan gå med på et kompromis, og vi er også

villige til at strække os, hvis vi kan få indflydelse på, hvordan det kommer til at se ud.

Grunden til, at vi ikke ønsker at stemme for det forslag til vedtagelse, som et flertal har fremsat her i dag, er, at det jo er et forslag uden indhold. Det er kun en konstatering af det, der er sket, og dermed slet ikke fremadrettet på nogen måde, og derfor synes vi, det er for tyndt et udbytte af en forespørgselsdebat.

Men det foreligger altså, og det bliver vedtaget, men samtidig kan et flertal af partier jo se det forslag, som vi har fremsat, og det kan man så tage med i sine overvejelser. Og så kan man jo vurdere, om det vil være hensigtsmæssigt, og om der måske kan komme noget positivt ud af, at vi kommer med til nogle forhandlinger. Det tror jeg der vil.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 39 af Dorte Bennedsen (S), Erling Oxdam (V), Helge Adam Møller (KF), Margrete Auken (SF), Bjørn Elmquist (RV) og Sonja Albrink (CD) (se foran) vedtoges med 94 stemmer (S, V, KF, SF og RV) mod 6 (FP og DF); 4 (EL) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 38 af Tom Behnke (FP).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til folketingsbeslutning om en mere effektiv afsoning i fængsler og arresthuse og oprettelse af fængsler for stærke fanger.

Af Birthe Rønn Hornbech (V) og Helge Adam Møller (KF) m.fl.

(Fremsat 28/10 97).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Der er tale om et meget omfangsrigt beslutningsforslag, der i øvrigt næsten uændret har været fremsat flere gange tidligere, hvor der hver gang har været et flertal imod det.

Forslaget er altså blevet nedstemt flere gange af et flertal her i Folketinget, og jeg vil derfor ikke kommentere alle 20 punkter.

Om punkt 1 vil jeg sige, at jeg ikke er enig i bemærkningerne om, at udgang og besøg i fængslerne blot er med til at udhule de idømte straffe. Ordningen om udgang fra og besøg i fængslerne er et væsentligt led i Kriminalforsorgens bestræbelser på at mindske risikoen for, at de indsatte efter løsladelse falder tilbage i ny kriminalitet.

Udgang og besøg giver bl.a. de indsatte mulighed for at opretholde forbindelsen med familie og venner og er egnet til at fastholde de indsatte i ansvaret for deres egen og deres eventuelle families tilværelse.

Særligt om udgangen vil jeg nævne, at de nugældende regler er blevet skærpet flere gange, siden de trådte i kraft i 1986. Senest har jeg som bekendt skærpet proceduren i de sager, hvor fængslet og politiet er uenige om udgang for langtidsdømte.

Til spørgsmålet om faren for indsmugling ved udgang og besøg vil jeg sige, at vi har rimelige forholdsregler imod det.

I øvrigt mener jeg ikke, at vi i kampen mod narkotika i fængslerne alene skal fokusere på selve indsmuglingsfaren. Det væsentligste er at motivere den enkelte indsatte til at ophøre med sit misbrug, f.eks. ved ophold i en kontraktafdeling – en type afdeling, som jeg går meget ind for.

Som bekendt har Kriminalforsorgen i de senere år i visse fængsler haft sådanne kontraktafdelinger, hvor motiverede stofmisbrugere kan blive behandlet, og de foreløbige erfaringer med disse afdelinger må vurderes som positive. Og i forbindelse med vedtagelsen af den såkaldte pusherlov i sidste samling er der tilført yderligere ressourcer, således at der nu er åbnet for kontraktafdelinger mere, henholdsvis i Statsfængslet ved Sønder Omme og i fængselsafdelingen i Maribo.

Og på finansloven for 1998 er der afsat midler til en kontrakt pension, som kan anvendes som sidste led i udslusningen af narkomaner.

Herudover har vi i Statsfængslet i Vridsløse lille startet en særlig form for behandlingsafdeling, hvor behandlere fra den selvejende institution Kongens Ø behandler indsatte for stofmisbrug efter den såkaldte Minnesotakur.

Af samme slags særlige afdelinger, som modtager et vist antal tidligere narkomaner, kan også nævnes de stoffrie afdelinger i Statsfængslet ved Horserød og fængselsafdelingen i Horsens.

Med hensyn til forslaget om øget brug af placeringen i enerum ved mistanke om indsmugling i legemet af narkotika – altså i punkt 2 – kan jeg oplyse, at Kriminalforsorgen for tiden overvejer brugen af rektovaginalundersøgelser og de såkaldte pottevagter.

I den forbindelse overvejes det, hvorvidt reglen om, at man højst må anbringes 7 dage på pottevagt, bør opretholdes eller ej.

For så vidt angår punkt 3 og 4, kan jeg oplyse, at der på finansloven for 1996 blev afsat knap 6 mio. kr. til forbedring af den ydre sikkerhed i de lukkede fængsler, og at bevillingen navnlig er brugt til ekstra overvågningskameraer, nye alarmer og hegns- og portsikring.

I 1997 er der i forbindelse med samlingen af indsatte med rockertilknøytning i fire lukkede fængsler givet en særbevilling på 5,5 mio. kr. til etablering af ordningen.

En del af denne bevilling er anvendt til forbedring af sikkerheden, bl.a. i form af flere overvågningskameraer.

På baggrund af en analyserapport fra et konsulentfirma om de forskellige muligheder for teknisk udvikling af udvendig sikring gennemfører Kriminalforsorgen for tiden forskellige forsøg med nye typer overvågningsanlæg.

Udgifterne hertil og til vedligeholdelse og udbygning af de eksisterende overvågningsanlæg m.v. afholdes inden for Kriminalforsorgens almindelige driftsbevillinger.

Som det fremgik af vores tidligere debat, sigtes der i øvrigt mod at indgå en flerårig bevillingsaftale for Kriminalforsorgen fra 1999.

Til brug herfor skal der i løbet af 1998 foretages en række undersøgelser og analyser af Kriminalforsorgens forhold, herunder af behovet for ressourcer til drift, nybyggeri og tekniske installationer m.v.

Punkt 5 i beslutningsforslaget indeholder forslag om bedre uddannelse af fængselspersonalet.

Jeg kan oplyse, at Kriminalforsorgen har foretaget en justering af grunduddannelsen for

det uniformerede personale, således at uddannelsen nu er tilpasset AUF-strukturen, altså arbejds-, uddannelses- og fritidsstrukturen, i den reform, som for nogle år tilbage blev gennemført i Kriminalforsorgen. Samtidig sættes en forbedring af ledelsesuddannelsen i værk i begyndelsen af 1998.

Og efteruddannelsen er blevet styrket væsentligt i de senere år, og der arbejdes løbende videre herpå.

Styrkelsen er dels sket internt, hvor man bl.a. har udvidet uddannelsen i konfliktløsning og selvforsvar, dels eksternt via arbejdsmarkedsuddannelserne, idet der er åbnet mulighed for, at statsligt uddannede kan benytte sig af disse kurser.

Der arbejdes endvidere på at sikre en systematisk efteruddannelse af de ældre medarbejdere i forsorgen.

Der foreslås i punkt 6, at straffelovens § 83 skal udvides, og at der skal idømmes strengere straffe for kriminalitet begået under afsoning.

Straffelovens § 83 giver dog allerede nu mulighed for strafforhøjelse til det dobbelte, når indsatte begår vold eller anden personfarlig kriminalitet mod fængselspersonale eller medindsatte.

Og det har også efter reglerne i straffelovens § 4 betydning, hvis en lovovertrædelse begås under afsoning, og det vil typisk have betydning i skærpende retning for straffen, hvis indsatte begår f.eks. tyveri eller narkotikakriminalitet under afsoning.

Der er derfor efter min opfattelse ikke behov for at foreslå ændringer på dette område.

Til punkt 7 om skærpede disciplinærstraffe ved undvigelse eller ved udeblivelse vil jeg blot sige, at jeg ikke tror, at antallet af undvegne eller udeblevne bliver mindre ved, at disciplinærstraffene skærpes.

I øvrigt er der også mulighed for at overføre folk til en lukket anstalt eller nægte udgang og prøveløsladelse, hvis det skønnes nødvendigt.

Forslagsstillerne foreslår i punkt 8, at der bør være mulighed for at varetægtsfængsle straffefansoner, der pågribes under undvigelse. Og ifølge beslutningsforslaget skal en straffefansoner kunne varetægtsfængsles alene på grundlag af en formodning om, at straffefansoneren normalt ernærer sig ved kriminalitet under undvigelse.

Jeg mener, at der ligesom i dag skal være en konkret mistanke om kriminalitet af alvorlig karakter, før der træffes beslutning om varetægtsfængsling.

I øvrigt vil en undvegen strafafsoner ved pågribelse jo straks blive indsat til fortsat fængselsafsoning.

Forslagsstillerne nævner i punkt 9, at der automatisk bør ske udskydelse af prøveløsladelsestidspunktet, når en indsat har begået kriminalitet under afsoning eller misbrugt narkotika i fængslet.

Jeg mener, at et afslag på en ansøgning om prøveløsladelse skal ske efter en mere konkret vurdering og ikke pr. automatik.

Med hensyn til punkt 10 om placering i åbent eller lukket fængsel sker fordelingen efter en konkret vurdering af den dømtes forhold, og heri indgår oplysninger om den dømtes farlighed og tilpasningsevne og om undvigelsesrisikoen og risikoen for en uheldig indflydelse på medindsatte samt om straftidens længde.

Det betyder bl.a., at Kriminalforsorgen er tilbageholdende med at anbringe personer, der er dømt for mere omfattende handel med narkotika, i en åben anstalt. Hvis der er grund til at tro, at den domfældte vil fortsætte med sin handel med stoffer, vil der ske anbringelse i en lukket anstalt.

Kriminalforsorgen gennemførte i 1996 en undersøgelse for at få belyst, om proceduren på dette område kunne forbedres, og på baggrund af undersøgelsen udarbejdede direktoratet et forslag til ændring af fordelingen af fængselsdømte.

Imidlertid medførte den stadig mere tilspidsede situation med hensyn til placeringen af rockere, at der i begyndelsen af 1997 blev etableret særlige arrestafdelinger for rockerne i fire store lukkede fængsler. Og med disse ændrede forudsætninger blev forslaget ikke umiddelbart gennemført.

Direktoratet vil derfor nu nedsætte en arbejdsgruppe, der skal overveje, hvilke fordelingsprincipper der skal bruges i fremtiden, herunder om der skal bruges et mere differentieret fordelingsystem.

Beslutningsforslagets punkt 11 og 13 handler begge om stærke indsatte, og jeg vil derfor komme ind på dem under ét:

Som bekendt blev der på finansloven for 1998 afsat midler til en særlig indsats over for de stærke indsatte i de berørte lukkede fængsler, og indsatsen skal ske gennem en forstærket bemanning af de pågældende afdelinger.

Jeg kan endvidere nævne, at jeg har modtaget en indstilling fra en arbejdsgruppe nedsat af Dansk Fængselsforbund og Foreningen af

Fængselsinspektører. Indstillingen indeholder forslag om oprettelse af særlige afdelinger med i alt ca. 125 pladser for rockere og andre stærke indsatte.

Den indstilling er for tiden under overvejelse, men jeg kan oplyse, at både i den indstilling og i de forudgående overvejelser om foranstaltninger over for stærke indsatte indgår forslaget om en udvidet adgang til at overføre disse indsatte til andre afsoningssteder.

Imidlertid kan jeg sige, at der i forbindelse med den budgetmæssige undersøgelse af Kriminalforsorgen, som er en del af finanslovforståelsen, også skal ses på eventuelle bygningsmæssige behov i relation til de stærke indsatte.

Med hensyn til punkt 12 kan jeg oplyse, at der allerede er særlige institutioner til mindre personalekrævende indsatte, idet Statsfængslet i Gribskov og Statsfængslet Kærshovedgård til hæftere og bødefsonere har en væsentlig lavere personalenormering end de øvrige statsfængsler, og der er ikke de samme udbyggede sociale og behandlings- og beskæftigelsesforhold som i de øvrige fængsler.

Forslaget om weekendfængsler i punkt 14 er ikke nyt. Og jeg er enig i, at kortere straffe bør afsones således, at der i rimeligt omfang tages hensyn til bl.a. den dømtes arbejdsforhold, hvilket i øvrigt allerede sker gennem reglerne om udsættelse af afsoning, men for mig at se vil der være en række tungtvejende problemer forbundet med indførelse af weekendfængsler.

F.eks. vil det føre til en meget ujævn og uhensigtsmæssig udnyttelse af fængslerne og til personalemæssige problemer, fordi afsoningsformen kræver en særlig bemanning af institutionerne i weekenden.

Så umiddelbart mener jeg ikke, at fordelene ved weekendfængsler står mål med de problemer, som en sådan ordning vil medføre.

I øvrigt vil undersøgelsen af Kriminalforsorgens forhold, som jeg nævnte før, formentlig bidrage til en klargøring af fordelene og ulemperne ved en sådan alternativ afsoningsform.

I punkt 18 foreslås, at de indsatte selv bør vedligeholde anstalterne og stå for den daglige drift.

Det er jeg enig i. Og også i dag er det de indsatte selv, der i fritiden skal sørge for indkøb, madlavning og rengøring. Tingene bliver ikke længere serveret for dem; de må som alle andre i samfundet selv varetage disse opgaver.

Der vil selvfølgelig være opgaver, som de indsatte på grund af farlige, tidsmæssige eller

sikkerhedsmæssige forhold, ikke kan udføre, men jeg kan garantere, at de opgaver, der kan udføres af de indsatte, normalt også bliver det.

For så vidt angår punkt 20, kan jeg nævne, at de indsatte i de lukkede fængsler ikke må have edb-anlæg i deres opholdsrum.

I de åbne anstalter kan det tillades, når uddannelsesmæssige eller arbejdsmæssige forhold i det enkelte tilfælde taler for det. Men under alle omstændigheder må tilladelsen kun gives, hvis der ikke er fare for misbrug, og hvis ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn ikke taler imod det.

Og der er et helt generelt forbud mod mobiltelefoner i alle anstalter, og Kriminalforsorgen har i februar 1996 indført et forbud mod at medbringe mobiltelefoner ved besøg i lukkede anstalter.

Til sidst vil jeg sige, at jeg naturligvis er indstillet på at tage en nærmere drøftelse af de enkelte punkter i beslutningsforslaget. Min konklusion er dog, at vi på Kriminalforsorgens område er opmærksomme på de ting, der er nævnt i forslaget, og at der på de områder, hvor der er behov for det, er taget de nødvendige initiativer for at fremme de drøftelser og forhandlinger, vi skal have, når vi kommer på den anden side af det store analysearbejde, der forestår i foråret 1998.

Else Marie Mortensen (S):

Som forslagsstillerne i bemærkningerne til beslutningsforslag nr. B 38 selv henleder opmærksomheden på, er der tale om et genbrugsforslag.

I mange andre sammenhænge kan genbrug være udmærket. Det kan der være meget god økonomi og fornuft i, men det synes vi nu ikke er tilfældet i denne omgang.

Justitsministeren har på sin sædvanlige udmærkede facon redegjort for den udvikling, der har været, og de tiltag, der er iværksat på dette område i de seneste år.

På nogle punkter vil visse personer, måske mest de indsatte i fængslerne, nok opleve, at der er sket en lang række opstramninger. Andre, herunder de retspolitiske ordførere for Socialdemokratiet, mener, at der er tale om en passende afbalancering af afsoningsforholdene i relation til de ændringer, der i øvrigt er sket i sammensætningen af de indsatte i anstalterne, forbrydelsernes art og udviklingen i øvrigt.

Når vi taler om forbrydelse og straf, drejer temaet sig om en afbalancering mellem hensyn-

net til samfundet, offentligheden, os alle sammen, og hensynet til individet.

Det er helt klart i samfundets, offentlighedens, vores alle sammens, interesse, at den dom, som er udløst af en konkret forbrydelse, eksekveres, altså at straffen bliver fuldbyrdet.

Det er også i samfundets interesse, at dommen opleves som relativt retfærdig både af det omgivende samfund og af den domfældte selv, så vi ikke får endnu mere had og kriminalitet ud af det. Sagt på en anden måde skal man søge at afbøde de skadelige virkninger af straffen og tilskynde til resocialisering.

Den offentlige retsbevidsthed skal vide, at straffuldbyrdelsen medfører et vist lidelsesniveau for de domfældte, idet en fængselsstraf faktisk tager det mest dyrebare, vi ejer, fra os, nemlig friheden. Og det er i alles interesse at afbøde de skadelige virkninger, der er af en frihedsberøvelse, for straffen slutter jo på et tidspunkt, og det har konsekvenser for hele samfundet.

Individets interesse er at få overstået straffen og vende tilbage til et liv efter straffuldbyrdelsen.

Den måde, vi straffer på, hænger i høj grad sammen med, hvad det er for et samfund, vi lever i, og der er tale om vekslende aktioner og reaktioner.

Justitsministeren har redegjort for en lang række af de reaktioner, han har oplevet at der var behov for i den forløbne periode: de ting, der er iværksat, de initiativer, som er under udførelse, og de muligheder, som er under overvejelse.

De reaktioner, justitsministeren har nævnt, støtter vi. Det er vores politik.

Af titlen på dette forslag fremgår det, at forslagsstillerne mener, at afsoningen bliver mere effektiv, hvis regelsættet strammes yderligere, så lidelsesniveauet bliver lidt højere.

Det er ren populisme at formulere afsoningsproblematikken på den måde: Effektiv for hvem? Skal vi måle effektiviteten i centimeter, i kroner og øre, i kilo og ton eller i energimåleenheder? Og det er ikke kun populisme, det er også noget vrøvl.

Man kan ikke måle effektiviteten af en afsoning på den måde. Den eneste måde, man tilnærmelsesvis kan måle en afsonings effektivitet på, er ved at se på recidivprocenten, og så har vi faktisk fat i den del af Kriminalforsorgens arbejde, som vi i Socialdemokratiet er allermost interesserede i.

Når jeg siger dét, vil jeg dog samtidig skynde mig at understrege, at når der begås kriminalitet, skal der selvfølgelig ske en efterforskning, føres en retssag og fældes en dom og dommen fuldbyrdes.

Det er der også opbakning til, som det er fremgået af debatten tidligere i dag, og det tror jeg faktisk vi alle sammen er enige om.

Men så skiller vores menneskesyn og faktisk vore veje et stykke, for hvis dommen er afsoning af straffen i et fængsel, er det vores opfattelse, at Kriminalforsorgens opgave er at afbøde de skadelige virkninger af fængselsopholdet, og det mener vi ikke kun af hensyn til fangerne, men også af hensyn til os selv, nemlig for at at undgå den forræelse af samfundet, af os selv, som ville være konsekvensen af at tænke anderledes.

Af den grund støtter vi varmt Kriminalforsorgens overordnede målsætning om, at et afsoningsforløb skal være en passende blanding af arbejde, fritid og uddannelse.

I øvrigt vil jeg godt understrege, at de disciplinære følger, der er af overtrædelse af de regler, forslaget handler om, faktisk opleves som meget skrappe af dem, det drejer sig om, idet der efter en konkret vurdering måske sker overførsel til et lukket fængsel, eller udgangen underkastes karantænebestemmelser, eller der sker enrumsanbringelse eller isolationscelleanbringelse. Så der er faktisk tale om voldsomme konsekvenser for den indsatte.

For os er Justitsministeriets initiativer dækkende, og vi betragter stadig væk resocialiseringstanker som i overensstemmelse med 1998. Det synes vi også det forslag til vedtagelse, vi har vedtaget i dag, tegner til at et stort flertal i dette Folketing er enig i. Vi lægger hverken menneskesyn eller stemmer til den forræelse af os alle sammen, som det samlede forslag set i sin helhed rummer en risiko for.

Bendt Bendtsen (KF):

Jeg vil sige til fru Else Marie Mortensen, at når vi taler om effektiv afsoning, så er det netop, fordi vi vil gøre noget ved tilbagefaldsprocenten og narkoproblemerne i de danske fængsler, og det er én af årsagerne.

Det er, som der er blevet fortalt, rigtigt, at det er et beslutningsforslag, der er genfremsat, og man kan så spørge, om det er nødvendigt at genfremsætte det. Men vi må jo gang på gang konstatere, at der er problemer omkring stærke, negative fanger, og der er behov for en mere

effektiv afsoning – så vil jeg gerne bruge ordet igen – og for opstramninger internt i Kriminalforsorgen.

Jeg vil da gerne sige tak til justitsministeren for, at man, da vi behandler forslaget denne gang, har fået en kommentar til alle de enkelte punkter. Det skøjtede den tidligere justitsminister hen over. I dag har vi da fået en positiv modtagelse af visse elementer i forslaget, ligesom der også er taget en hel del initiativer, der går ind i det, i finanslov 1998.

Retsudvalget var for nylig på en tur til Nyborg Statsfængsel og til Statsfængslet Søby-søgård. Der tror jeg nok, at vi ved selysyn kunne konstatere, at der er noget rivende galt rundt omkring. Det må også give de fleste noget at tænke på, når vi ser det, og det er lige fra manglende arbejdsindsats, stærke, negative fanger, som betyder, at almindelige afsonere frivilligt må gå i isolation, og så til en overflod af narko i vores fængsler.

Men også en artikel i Jyllands-Posten den 4. januar med titlen »Fem dage i Ringe« under henvisning til Ringe Statsfængsel må give de fleste nogle tanker på det her område. Journalistens beskrivelse af den såkaldte lønnsdag må fremskynde de kontantfrie fængsler, og jeg synes nok, at hvis man ikke har kendskab til, hvordan det foregår inden for murene, så var der noget at se på i den anledning.

Nu tillader taletiden ikke, at jeg kan komme ind på alle punkterne i talen. Nogle af punkterne har jeg nævnt, og dem er man i gang med. Og vi er da tilfredse med den forståelsesaftale og de penge, der blev sat af i finanslov 1998 specielt vedrørende de stærke, negative fanger, og vi er da også indstillet på, når tiden kommer så langt, at finde en flerårig aftale for Kriminalforsorgen, så vi får midler til at opføre to specialbyggede fængsler til de her såkaldte stærke, negative fanger.

Når det er sagt, så kunne man stramme op internt i Kriminalforsorgen, så det ikke blev nærmest ligegyldigt, hvordan man opfører sig inden for murene. Vi ønsker skærpede regler for udgang og besøg, og vi må så konstatere, at her skiller vandene mellem regeringspartierne og os. Vi må konstatere, at narkoen vælter ind i fængslerne i forbindelse med udgang, og tesen om og tallene i statistikkerne om, at kun en kvart procent på udgang laver kriminalitet, er en pose varm luft. Det er det jo, fordi vi kender opklaringsprocenterne. Vi ved, hvad det er for nogle mennesker, der laver ulykker, og så ved

vi også, at hver gang man får narko ind i fængslerne, ja, så er der begået en overtrædelse.

Vi mener også, at sager med tidligere, medievante kriminelle, der udfolder sig i medierne, er et af de områder, hvor man burde gå ind og skærpe, så det ikke var muligt. Det kunne klares med en opstramning i udgangscirkulæret.

Vi ønsker også at hæve straffen for kriminalitet begået under udgang og udvide § 83 i den anledning.

Med hensyn til prøveløsladelserne, der efter straffelovens formulering ikke indeholder så meget automatik, er virkeligheden jo en anden. I dag er det jo kun 16 pct., som opfylder de tidsmæssige krav, der får afslag på en prøveløsladelse, så selv dårlig disciplin og småkriminalitet er ofte ikke nok til at udskyde eller aflyse en prøveløsladelse i dag. Løsladelse efter 2/3 afsoning er jo på det nærmeste automatik, når 84 pct. af dem får det. Der bør være mere sammenhæng mellem opførsel og prøveløsladelse, brug af narko m.v.

Jeg mener også, at narkoen har betydet, at der har bredt sig en ligegyldighed i fængslerne. En navngiven overvagtimester udtaler sig den 4. januar i den samme artikel i Jyllands-Posten og citeres for, at han ikke vil arbejde i et fængsel, hvor det var udelukket at indsmugle narko. Så må jeg sige, at vi har svigtet vores personale, der gør det udmærket i Kriminalforsorgen. Vi har svigtet, når de ansatte har fået den her laden stå til-holdning, hvor man bakker ud og siger: Jamen jeg vil ikke engang arbejde her, hvis ikke vi har narkoen inden for dørene. Narkomisbrug kan konstateres ved urinprøve, og det burde medføre en nægtelse af både udgang og senere prøveløsladelse.

Fra konservativ side er der flere elementer omkring weekendfængsler, som jeg ikke kan nå at kommentere, men jeg kan blot sige, at vi fra konservativ side godt er klar over, at folk ikke bliver bedre mennesker af at komme i fængsel. Omvendt ved vi, de laver ingen ulykker, så længe de sidder der, og vi ved også, at det virker præventivt.

Og så skal jeg meddele, at CD kan støtte forslaget.

Margrete Auken (SF):

Vi ved, at fængsler kun i meget begrænset omfang virker præventivt på den alvorlige kriminalitet. Der er selvfølgelig sådan nogle som hr. Bendt Bendtsen og mig, men den alvorlige

kriminalitet vil det næppe virke specielt præventivt på.

Det virker som straf, og det er en straf. Det er en straf at være i fængsel, og det medfører selvfølgelig også, at der er en del mennesker, der reagerer voldsomt på at være der, og jeg tror, man skal gøre sig klart, at det altså ikke er mennesker under normale omstændigheder, vi har der.

Der sker en række alvorlige ting i fængslerne. Vi har en række grimme tilfælde af folk, der har organiseret deres kriminalitet, mens de har været i fængsel, og vi har en række eksempler på – det, vi diskuterede i den foregående debat – hvordan rockerne tyranniserer almindelige fanger. Det er forfærdeligt, at en tredjedel af dem, der er i de lukkede fængsler, vælger at gå i isolation for ikke at blive mobbet af de dér slamberter. Det er for galt, hvis folk, der gerne vil være stoffri, ikke som en selvfølge kan være det. Og alle disse eksempler synes jeg vi skal tage alvorligt, og jeg regner da også med, at det er det, der ligger i justitsministerens omhyggelige gennemgang af sagen.

Jeg går ud fra, at vi i forbindelse med opfølgningen af forlig og forslag til vedtagelse, og hvad har vi, får lejlighed til at få en meget detaljeret gennemgang af de faktiske problemer, der er – altså ikke af spørgelsesproblemerne, men af de faktiske problemer.

Jeg tror da også, at flertallet herinde vil holde fast ved, at enkelttilfælde ikke må medføre, at man forgriber sig på den almindelige retssikkerhed. Det kan vi ikke have. Det er altså noget plat og derudover meget farligt for den øvrige retsbeskyttelse i samfundet, hvis man lader enkelttilfælde styre ens indretning af fængslerne. Det må gå ud på at tage ofrenes parti, og når man tager ofrenes parti, så gør man det nu engang bedst ved at sikre sig, at der kommer færrest muligt af dem. Det betyder derved også, at vi undgår, at forbryderne bliver værre, end de ellers ville være blevet, og at vi får dem i sådan nogenlunde hel udgave ud af fængslerne.

Derfor er en del af de forslag, som Venstre og De Konservative er kommet med, simpelt hen uegnede, medmindre man synes, det er godt at få flere ofre. Det går jeg trods alt ikke ud fra at man synes.

Og så synes jeg jo nok, at det burde have været en anelse mere gennemtænkt.

Jeg er meget nervøs for at bruge ironiske formuleringer. Jeg husker fra den foregående debat, hvordan hr. Tom Behnke med for ham

helt vanligt gehør opfattede, at jeg skulle have sagt, at der skulle være lidt spænding ved det at kunne stikke af fra et fængsel. Jeg er ked af, jeg formulerede det på en sådan måde. Jeg mener ikke, man skal kunne stikke af fra fængslerne, og undskyld til hr. Tom Behnke, jeg skal ikke bruge så svær en form over for Fremskridtspartiet en anden gang, for det er jo ikke min mening at såre en ung mands følelser. Jeg synes, det skal være svært at komme ud, jeg synes, det skal være sådan, at fængsler skal være nogle, man ikke kommer ud af.

Det er sagt fra mange, der har med fængselsvæsenet at gøre, at hvis man er i de såkaldte flugtfrie fængsler, så bliver der meget værre at være ikke mindst for de ansatte, fordi der går panik i systemet. Det synes jeg da også vi skal respektere. Det er ikke nok bare at sige, at den slags vil man ikke høre på, og det er for galt, og nu lader de bare stå til osv. osv.

Men jeg mener alt i alt, at justitsministerens svar var tilfredsstillende for os i denne her sammenhæng. Vi har en række andre ting, som heller ikke kom frem i den foregående debat, f.eks. socialpædagogisk indsats over for de unge.

Der er hele sagen om de elektroniske hjemmefængsler, hvor jeg ikke er tilfreds med det, justitsministeren hidtil har sagt. Det vil jeg altså godt lige sige. Jeg kan forstå på nogle af de svar, vi har fået, at justitsministeren mener, at det på nogle måder skal alternere brugen af samfundstjeneste, og det er bestemt ikke vores hensigt. Men det kunne måske være gavnligt igen til at modvirke skadevirkningerne af at have folk i fængsel, hvis man kunne finde ud af at bruge den metode i stedet for at få de her elendigt virkende weekendfængsler.

Jeg ved ikke, om det er tilstrækkeligt at sige, at det ressourcemæssigt er for bøvlet. Man kan overveje, om det er det, men jeg synes godt, der må komme andre hensyn ind i det her, også for at begrænse brugen af fængsler mest muligt.

Men alt i alt ser jeg frem til, at vi i forbindelse med opfølgningen får en grundig gennemgang af det. Jeg synes, vi skal tage en række af de her problemer alvorligt, men det må bare ikke gå ud over den almindelige retsbeskyttelse både af hensyn til os udenfor, som ikke skal have for vanvittige mennesker ud bagefter, og af hensyn til, at de mennesker, der sidder i fængslerne, skal have det sådan, at vi kan være os selv bekendt.

Bjørn Elmquist (RV):

Under den foregående debat havde jeg lejlighed til kort at ride op, hvad den radikale holdning er til den linje, som Kriminalforsorgen følger, og det skal jeg så ikke gentage. Det har noget med det overordnede at gøre, og hvad målet i Kriminalforsorgens virke skal være.

Jeg vil også erindre om, at justitsministeren havde en endog meget grundig gennemgang af de enkelte punkter for et øjeblik siden, og ligesom Socialdemokratiets ordfører sagde, at partiet var dækket ind, så er vi som det andet regeringsparti også dækket ind ved den grundige gennemgang, vi dér fik.

Derfor skal jeg kun gøre et par ganske få bemærkninger til de 20 punkter, som her ligger for os. Og jeg vil hæfte mig ved to ting.

Det ene er punkt 8 om varetægtsfængsling ved pågribelse af undvegne, hvor der i bemærkningerne til forslaget under afsnittet: særligt ad 8 står:

»Forslagsstillerne finder, at den omstændighed, at strafafsonere undviger, skaber en formodning om, at de pågældende under undvigelsen har ernæret sig ved kriminalitet. Den mistanke bør udgøre et særligt retsgrundlag for varetægtsfængsling for at give politiet mulighed for nøje at undersøge den undvegnes færden under undvigelsen.«

Det synes jeg er en ganske bemærkelsesværdig idé. Det vil jo være nyskabelse, og det vil kræve en ændring af retsplejelovens bestemmelser, for så vidt angår varetægtsgrundlaget, og det står vi meget skeptisk over for for nu at udtrykke det mildt.

Jeg synes, at man hermed bevæger sig ind i en mistænkeliggørelse på et yderst spinkelt grundlag. Vi har en række varetægtsfængslingsmuligheder i henhold til retsplejeloven, og det må også gælde de undvegne, som jo bliver sat bag lås og slå, når man får fat i dem igen. Det sker ganske vist ikke på varetægtsfængslingsgrundlag, medmindre der er en særlig bestyrket mistanke, eller hvad der nu er omstændighederne ved, at de har begået en specifik kriminalitet.

Den anden bemærkning er mere tværgående. Jeg hæfter mig ved, at man helt konsekvent i beslutningsforslaget og i bemærkningerne til det opererer med udtrykket »de stærke indsats«, hvor det jo ellers er en fast terminologi, at vi taler om de negativt stærke. Et sted er der et tilløb til en definition af, hvad man vil undgå ved disse stærke indsattes aktivitet, og det er, at

de får en negativt dominerende indflydelse på de andre.

Men jeg gad vide, om det er andet end slip of the pen, som man siger på engelsk. Man er måske kommet til at skrive et eller andet om, man har måske villet forkorte lidt, eller er det rent faktisk sådan, at man fra forslagsstillerens side helst ser, at alle de, der er under afsoning, faktisk er svækkede og svage mennesker?

Jeg synes ikke, der er noget galt i, at der kan være nogle blandt afsonerne, der er stærke, forudsat de bruger det til noget fornuftigt, om det så er fysisk stærke eller mentalt stærke. Men det kan jo være, at forslagsstillerne kan uddybe eller forklare det her.

Tom Behnke (FP):

Indledningsvis vil jeg da godt sige til fru Margrete Auken, at det dér med at bruge og misbruge udtalelser jo altid er sjovt, og det var egentlig lige så meget det. Jeg tror da, at både jeg og andre for så vidt havde forstået, hvad det var, fru Margrete Auken sagde.

Jeg har da også selv prøvet at komme med udtalelser, som både er blevet brugt og misbrugt, så jeg kender det godt. Jeg kender også det, at man bagefter er nødt til at gå op og sige, at det ikke lige var sådan, det var ment.

Men det, som fru Margrete Auken får sagt – det er jo så interessant, for her var fru Margrete Auken jo meget, meget alvorlig og seriøs – var, at fru Margrete Auken ikke ønsker, at vi har fængsler, som det kan lade sig gøre at flygte fra. Det var det, som fru Margrete Auken sagde. Når vi så er ved det, er spørgsmålet bare: Hvorfor er SF så ikke indstillet på at indrette fængslerne på en sådan måde, at man ikke kan flygte derfra? Det vil SF jo ikke være med til. Det er egentlig lidt pudsigt, at SF har den holdning, at man ikke skal kunne flygte fra fængslerne, men SF er i øvrigt ikke indstillet på at indrette fængslerne, så det ikke kan lade sig gøre. Nok om det.

B 38 er jo et ganske godt og glimrende forslag med hele 20 punkter til, hvordan man kan få strammet op på nogle ting, hvordan man kan få gjort nogle ting mere effektive. Der skal ikke være tvivl om, at vi i Fremskridtspartiet støtter forslaget. Vi kunne måske have diskuteret nogle enkelte af pindene, men som helhed støtter vi helt klart forslaget.

Det, der for os er vigtigt, når vi taler om Kriminalforsorgen, og når vi taler om afsoning for de mennesker, der har begået kriminelle hand-

linger, er, at man ser det som en helhed. Man skal se det som en helhed, og det gør sig i øvrigt også gældende på en række andre forhold. Hvis ikke helheden er til stede, nytter det ikke noget, at man piller nogle enkelte elementer ud og så gennemfører det. Helheden er jo at se på den kriminelle, lovbryderen, både før, under og efter afsoningen.

Hvad er det, der fører til den kriminelle handling? Hvis vi kan finde ud af det, så tror jeg, at vi er nået et langt stykke ad vejen til at kunne undgå de kriminelle handlinger, og det ville jo være målet for alle: at undgå, at der er nogen, der begår kriminelle handlinger, således at vi på et tidspunkt er nødt til at sætte dem i fængsel, og det er der jo ikke nogen der har lyst til. Der er for så vidt ikke nogen, der synes, at det er sjovt at sætte mennesker i fængsel, men det kan være nødvendigt at gøre det. Derfor er det vigtigt, at vi sørger for, at befolkningen som helhed har forståelse for de love, vi har her i landet, og har forståelse for, at lovgivningen skal overholdes.

Det er også vigtigt, hvis der er nogen, der ikke kan finde ud af det alligevel, at vi så i en eller anden form laver et stykke præventivt arbejde, hvor vi prøver på at forhindre de kriminelle handlinger, men også, og det tror vi på i Fremskridtspartiet har en effekt, at vi sørger for, at man ved, at det har en konsekvens, hvis man laver en kriminel handling. Det har i sig selv også en præventiv effekt.

Jeg har et par gange talt med en indsat, som har lavet temmelig meget kriminalitet og temmelig alvorlig kriminalitet i sit liv, og det var faktisk sådan, at først da den pågældende kom på sikringsanstalten, gik det op for vedkommende, hvor alvorligt det kunne gå. Da han en gang havde været der, var han overbevist om, at det skulle han aldrig nogen sinde prøve igen. Så meget skulle der til i hans tilfælde, før han kunne indse, at han skulle lade være med at lave kriminalitet, og det er jo forskelligt fra person til person. Nogle kan nøjes med et lille rap over fingrene, og så gør de det aldrig mere, og for andre skal der skrappe midler til. Over for de personer, hvor det er nødvendigt med skrappe midler, må vi bruge de skrappe midler ikke kun af hensyn til personen selv, men sandelig også af hensyn til resten af samfundet.

Når vi taler om, hvordan afsoningen skal foregå, så er det for mig at se meget, meget afgørende – langt mere afgørende end straffens

længde – at de pågældende kommer til afsoning med det samme, lige så snart dommen er afsagt. Det skal den i øvrigt også gøres noget hurtigere, end den bliver i dag, så det er direkte til afsoning. Det har en langt større pædagogisk effekt, end at man kommer måske halvandet år efter, at den kriminelle handling er begået, og siger, at nu er der plads, og nu er det så din tur til at afsone. Den pædagogiske effekt kan ligge på et meget lille sted. Vedkommende har haft halvandet år til at overveje, om det nu var klogt at gøre det, han gjorde, og halvandet år efter er der sådan set ikke nogen grund til at tage ind og sone det.

Det er vigtigt, at man har forståelse for, og det tror jeg at alle er enige om, at man ikke bare kan sætte nogle mennesker i fængsel og lukke dem ud igen og så håbe på, at det går godt. Man er nødt til at gøre et eller andet for at sikre, at det går godt, når de kommer ud igen, så de er forberedt på at skulle leve sammen med andre mennesker ude i samfundet i en kriminalitetsfri tilværelse.

Det er afgørende, når man foretager sig en eller anden handling, at det så får konsekvenser. Hvis ikke man forstår det, så er det klart, at det går galt, for hvis ikke det får konsekvenser, at man laver det ene eller det andet, medens man sidder i fængslet, hvorfor i alverden skulle man så have forståelse for, at det får konsekvenser, når man kommer ud og begynder at stjæle biler eller lignende?

Ansvar både for sig selv og for andre, respekt for sig selv og for andre er forudsætningerne for, at det skal lykkes, når vi løslader personer igen, og det kræver en ganske fast hånd og en fast ledelse i Kriminalforsorgen, og det tror vi på i Fremskridtspartiet at de 20 punkter her er med til at fremhæve.

Søren Søndergaard (EL):

Nu skal man jo ikke tro, at bare fordi det er Venstre og De Konservative, der fremsætter dette beslutningsforslag, at Enhedslisten er imod. Det er vi ikke, i hvert fald ikke det hele. Der er en række ting i forslaget, vi faktisk er positive over for.

Vi er meget positive over for punkt 5 om en bedre uddannelse af fængselspersonalet. Det gælder dels det, man kan kalde de traditionelle fangevogtere, hvor det er vigtigt med en uddannelse, dels i forhold til at forstå, at fængselspersonalet som helhed skal have en bedre uddannelse f.eks. ved, at der bliver ansat flere og

andre personalegrupper f.eks. fra de socialpædagogiske fag, som vi opfatter der er alt for få af i dag i fængslerne.

Vi er positive over for punkt 14 om forsøg med weekendfængsler. Vi synes, at ideen om weekendfængsler kombineret med samfundstjeneste kan virke som et godt alternativ til en lang række kortere domme med almindelig frihedsberøvelse, som går ud over folks arbejde eller uddannelse. Vi synes faktisk, at man kan gå videre med den idé og overveje, som jeg også mener at Det Konservative Folkeparti gjorde på et tidligere tidspunkt, spørgsmålet om natfængsler som en måde, hvorpå man kan kombinere, at folk kan opretholde en kontakt til verden udenfor, med at de afsoner en dom.

Vi støtter punkt 15 om flere narkofri kontraktfængselspladser, selv om vi også er enige med justitsministeren i, at hovedopgaven selvfølgelig skal være at få folk til at holde op eller til at lade være med at begynde at bruge narkotika.

Vi støtter punkt 18 om selvaktivering i forhold til fangernes inddragelse i vedligeholdelse af fængslerne, ikke bare mad og dagligt toilette, havde jeg nær sagt, men også spørgsmålet om vedligeholdelse af fængslerne, og vi vil faktisk gå lidt videre og diskutere selvstyrende fængsler. Hvorfor ikke give fangerne et stadig større ansvar for at køre fængslerne på det administrative niveau? Også her mener vi, at der er nogle muligheder for at give folk nogle færdigheder i forbindelse med, at de afsoner en dom, som kan bruges, når de kommer ud af fængslet. Det skal selvfølgelig være med fornøden hensyntagen til den sikkerhed, der skal være omkring et fængsel.

Så der er en række ting i det her forslag, vi sagtens kan støtte. Men så er der også en lang række ting, vi ikke kan støtte. Vi blev ellers så glade, da vi læste i bemærkningerne til forslaget:

»De lukkede fængsler er for størstedelens vedkommende fra forrige århundrede og nedslidte. Forslagsstillerne finder, at der er et påtrængende behov for at etablere 2 nye og mindre fængsler . . .«

Så tænkte vi, nu kommer den: nedlæggelse af Horsens Statsfængsel. Endelig er Venstre og De Konservative blevet overbevist af Enhedslistens argumenter og vil nu komme med forslaget. Det stod der så ikke. Det, der stod, var, at det var med det formål at fjerne de negativt dominerende indsatte, de såkaldte stærke fanger. Det

vil sige, at logikken i det her forslag er, at man vil bygge to splinternye fængsler til de såkaldte stærke fanger, mens anstændige fanger, går jeg ud fra, skal efterlades i slummen. Vi må indrømme, at vi forstår ikke helt logikken, medmindre der er nogle bagtanker i det her forslag, som ikke er forklaret. Men det vil vi jo så få at vide, når forslagsstillerne kommer herop om lidt.

Vi synes generelt, det er lidt mærkeligt med den måde, man bruger spørgsmålet om stærke fanger på i forslaget, for jeg går ud fra, at vi er enige om, at også stærke fanger har krav på retssikkerhed, men det fremgår jo ikke tydeligt af det her forslag. Hvis man f.eks. slår op i bemærkningerne til forslaget og ser på, hvem der skal afsoner i de her særlige fængsler for stærke fanger, står der:

»Fængslerne skal anvendes til hensættelse straks efter dom af domfældte, der er dømt for en sådan kriminalitet, at det efter de øvrige oplysninger om pågældende må befrygtes, at de under afsoningen vil udøve en negativ indflydelse på andre indsatte.«

Udgangspunktet for, at man bliver henregnet til en særlig gruppe, er, at det må befrygtes, at man vil gøre et eller andet, ikke at man har gjort noget. Vi må indrømme, at det synes vi er en helt særlig kategori, som vi i hvert tilfælde ikke kan støtte, og som vi ikke synes burde være i overensstemmelse med normal opfattelse af retssikkerhed.

Derudover skal det ikke være nogen hemmelighed, at vi frygter, at hvis først pladserne er der, hvis først fængslerne er bygget, så vil de blive fyldt op, og hvis ikke man kan finde nogen, der har betegnelsen negativt stærke fanger som udgangspunkt, så vil man finde nogle andre at sætte ind. Det kan være besværlige talsmænd, for talsmændene er jo altid besværlige, eller andre mennesker, som bare er ud til bens. En ting er i hvert tilfælde sikker: Man vil ikke lade pladserne stå tomme.

Generelt: Selv om der er ting, vi er positive over for, mener vi, der er for mange steder, hvor forslagsstillerne tror, at man kan kontrollere, genere eller straffe folk til at blive bedre mennesker, og det er altså forkert, også selv om vi kan støtte dele af forslaget.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne indledningsvis takke forslagsstillerne for at have fremsat dette beslutningsfor-

slag igen i en lettere redigeret form i forhold til det, vi tidligere har set i Folketingssalen.

Ligesom sidste gang man behandlede et kun meget lidt anderledes forslag, kan Dansk Folkeparti give sin fulde støtte til de 20 punkter, der er oplyst i forslaget.

Til det første punkt er der ikke så meget at sige. Det kommer ret logisk af, at vi også senere på dagsordenen har et lignende forslag, der går ud på det samme som punkt 1.

Men ellers vil jeg ikke gå alle punkterne igennem, men blot give forslagsstillerne vores fulde opbakning til, hvis ikke forslaget, som det ser ud til, kan blive gennemført nu, at det forhåbentlig kan blive gennemført efter et kommende folketingsvalg.

Anden næstformand (Henning Grove):
Ordføreren for forslagsstillerne, fru Birthe Rønn Hornbech.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil da godt starte med at kvittere for den debat, der har været tidligere på dagen, og konstatere, at der er nogle punkter, hvor vi er kommet nærmere hinanden, og som er formuleret i det forslag til vedtagelse, som hører til forespørgsel nr. F 17, så det skal jeg ikke gentage.

Jeg vil naturligvis bestemt sige til ministeren, at vi vil selvfølgelig strengt følge, at den analyse også bliver gennemført, men glæder os også til, at vi kan forhandle om, hvordan vi får den udmøntet.

Der skal ikke være nogen tvivl om, og det er så delvis et svar også til hr. Søren Søndergaard, at vi finder, at den samlede fængselsmasse er noget gammelt møg. Det må man vist godt sige fra Folketingets talerstol. Og vil man spørge mig personlig – jeg dækker ikke min finanspolitiske ordfører – så har jeg faktisk den opfattelse, at der skulle, hvis vi havde pengene, bruges 1 mia. kr. på den danske fængselsmasse. Jeg stillede nogle spørgsmål om det, dengang vi forhandlede om politiforliget, nærmest for at få fortalt finansministeren, hvor gamle fængslerne er. Men de penge har vi jo ikke lige her, men der skal ikke være nogen tvivl om, at der virkelig trænges til en modernisering og nybygning i det danske fængselsvæsen, og jeg håber det forslag til vedtagelse nu er udtryk for, at vi i hvert fald er en lille smule på vej.

Jeg kan da i hvert fald takke for ministerens grundige besvarelse og da også rimeligt – kan

man sige – positive, fredsommelige i hvert fald, uden at ministeren var enig i alle punkterne.

Også efter at have hørt hr. Søren Søndergaards tilslutning til weekendfængsel må jeg sige, at jeg er lidt skuffet over, at justitsministeren ikke kan tilslutte sig det forslag. Det er en ældgammel Venstretanke, som vi jo desværre endnu ikke kan få flertal for, men som vi synes er et godt alternativ for de unge mennesker, der måtte have arbejde i forvejen.

Jeg skal ikke gennemgå alle de punkter, ministeren kom med. Jeg vil hæfte mig specielt ved det punkt, der ikke blev kommenteret, og direkte spørge ministeren: Hvornår får vi det forslag om begrænsning af de ansattes adgang til aktindsigt? Det synes vi er et meget væsentligt forslag, og vi har da egentlig også haft fornemmelsen af, at der mange gange er blevet taget tilløb i Justitsministeriet. Kunne vi få et konkret svar på det i dag?

Det er klart, at dér, hvor vandene skiller mellem forslagsstillerne og ministeren, er jo, når det drejer sig om en mere konsekvent behandling af dem, der forser sig. Vi er jo ikke imod, at vi har mange forskellige sanktionsformer. Vi er heller ikke imod den større fleksibilitet, som ligger i det, som ministeren kalder udslusning – slet ikke.

Men det, vi altså er meget optaget af, er, at når man så ikke overholder reglerne, når man forser sig, hvad enten det nu er ny kriminalitet, eller man stikker af, eller man begår disciplinære forseelser, så skal hammeren falde langt mere konsekvent, end der er tale om i dag.

Jeg vil dog sige, at jeg synes, justitsministeren var mere positiv end den socialdemokratiske ordfører, og jeg er ked af, at den socialdemokratiske ordfører egentlig var så negativ.

Jeg ved ikke helt, hvor meget SF's ordfører, fru Margrete Auken, var enig med forslagsstillerne, men det, jeg i hvert fald kunne høre, og jeg vil tillade mig også at betragte det som noget positivt, er, at fru Margrete Auken var bekymret over nogle af de hændelser i fængslerne og i hvert fald på det punkt tog udgangspunkt i virkeligheden, det, som vi synes er et kæmpeproblem: når folk er frihedsberøvede, så må man jo sige, at så har det offentlige ansvaret for dem, men vi kan faktisk ikke beskytte dem, og det, at de går i isolation for at slippe fra repressalier fra andre, er naturligvis fuldkommen utilstedeligt.

Så vil jeg sige til hr. Bjørn Elmquist, der var utilfreds med varetægtsfængsling ved undvi-

gelse: Jeg forstår godt synspunktet. Det er jo faktisk sådan i dag, at de, der er prøveløsladt, kan varetægtsfængsles, hvis de overtræder vilkårene for en prøveløsladelse. Så meget desto mere grund er der til at gøre det, når de pågældende undviger.

Jeg vil medgive hr. Bjørn Elmquist det dér med de stærke fanger, og vi kan da godt ændre det næste gang til negativt stærke, for der kan jo naturligvis være positivt stærke fanger – det ved vi jo, at der har været gennem årene – som påvirker fængselsmiljøet positivt.

Jeg vil godt sige tak for støtten, både til hr. Kristian Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti og til hr. Tom Behnke fra Fremskridtspartiet. Vi er meget enige i de betragtninger, hr. Tom Behnke kom med, specielt om den hurtige afsoning. Vi mener også, det er det, der har den største pædagogiske effekt. Der skal være en synlig sammenhæng mellem de forbrydelser, man begår, og de sanktioner, der idømmes.

Som sædvanlig, havde jeg nær sagt, var hr. Søren Søndergaard jo meget fordomsfri i sin måde at behandle forslaget på, gik til sagen uden at se på, hvem der var kommet med forslaget. Jeg var specielt glad for tilslutningen til weekendfængsler, også kombineret med samfundstjeneste, og forslaget om natfængsel. Jeg synes, det er en spændende tanke.

For nu at drille lidt så vil jeg sige, at dette med selvstyre kunne der jo være meget i: at opdrage de indsatte til social adfærd. Det er vel også noget af det, der ligger i den vedtagelse, vi har stemt for i dag. Jeg ved så ikke, om hr. Søren Søndergaard – det sad vi og diskuterede lidt, den konservative ordfører og jeg – specielt tænker på selskabstømmere; men det kan vi måske få et svar på.

Så rammer hr. Søren Søndergaard jo egentlig ned i dette med: jamen er det virkelig rigtigt, at det er de værste varylere, der skal over i nogle nye fængsler? Det står ikke helt så firkantet. Jeg vil godt sige til hr. Søren Søndergaard: Det er tænkt igennem, og vi er ikke hundrede procent afklaret. Men det, der selvfølgelig er problemet, er jo, at det ikke må blive betragtet som en belønning, at man kommer til de nye fængsler. Men det, vi selvfølgelig ønsker i nye fængsler, er jo en større teknisk sikkerhed, og det ville jo være mere muligt.

Når vi nu får det analysearbejde, kan vi selvfølgelig diskutere, om der er mulighed for – men jeg tror, det bliver vanskeligt – i stedet for at sikre de gamle fængsler til en masse penge

og så sætte de pæne fanger over i de nye fængsler. Jeg tror, det økonomisk bliver en meget dårlig forretning, men jeg kan godt forstå hr. Søren Søndergaards tanke.

Jeg forstår også godt – det var Bjørn Elmquist også lidt inde på – det dér med, at man skal passe på med, at man bare foretager en frihedsberøvelse eller en ændring i de disciplinære sanktioner osv., fordi noget må befrygtes. Men det er jo klart, at det udtryk, som også er kendt fra retsplejeloven, naturligvis skal sammenholdes med, at der er nogle erfaringer, der gør, at man må frygte for fremtiden. Der er en prognose, der bygger på en diagnose, der bygger på noget empirisk. Det siger sig selv, at det ikke bare kan foretages ud af den frie luft.

Jeg synes, at jeg kan tillade mig at konkludere, at nok har vi stadig væk ikke flertal for det forslag her, men vi er dog nået lidt længere end sidst.

Og fru Else Marie Mortensen kan jo godt sige, at det er genbrug. Ja, naturligvis er det genbrug, for det, vi mener, har vi selvfølgelig stået ved i år og sidste år og forrige år, og det står vi også ved næste år. Så vi anser det ikke for noget negativt, at det er genbrug. Det er kun udtryk for, at de holdninger, vi har, selvfølgelig manifesterer sig i de beslutningsforslag, vi fremsætter her i Folketinget.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Fru Margrete Auken sagde, at hun ikke var tilfreds med de svar, jeg har givet hidtil, når det drejer sig om den elektroniske overvågning, om afsoning i hjemmet, og jeg tror, at der lå i det, at jeg efter vores fælles besøg i den svenske kriminalforsorg sagde, at man godt kunne overveje baggrunden for, at svenskerne har valgt den elektroniske afsoningsmodel, og det kan hænge sammen med, at de ikke har nogen permanent samfundstjeneste som afsoningsmodel. Den kørte de som et forsøg, men de gjorde den ikke permanent.

Vi gjorde den permanent i Danmark, og vi har været enige om i de to regeringspartier og SF, at vi skulle sørge for at bruge samfundstjenesten og endda også vedtage nye muligheder for anvendelse af samfundstjeneste, specielt her i sidste samling i forbindelse med kombinationsdomme.

Så det, der har været mit svar hidtil, var, at vi ikke måtte importere den elektroniske hjemmeafsoningsmodel som noget, der skulle erstatte samfundstjenesten. Det er vi helt enige om.

Så er vi så i gang med nu – og det er jo altså nok det svar, som fru Margrete Auken ikke har hørt – i Justitsministeriets departement i lovfadelingen at undersøge, hvilke andre typer af domme vi kunne bruge hjemmeafsoning som fuldbyrdelsesmiddel til. Og Direktoratet for Kriminalforsorgen er i gang med at se på, hvordan det kan organiseres, hvordan det kan tilrettelægges, og det indgår i det analysearbejde, som vi vil forelægge for aftalepartierne, forståelsesparterne, bag finanslovaftalen for Kriminalforsorgen, når det er tilendebragt.

Så skal jeg sige til ordføreren for forslagsstilerne, at jeg forstod den opfattelse, som fru Birthe Rønn Hornbech privat har af, at der er brug for endda store beløb til investeringer i fængselsbyggeri, enten nyt byggeri eller meget store renoveringer af den eksisterende bygningsmasse. Til det kan jeg sige, at vi har indgået eller er ved at forhandle en kontrakt med Forsvarets Bygningstjeneste om at få lavet en fuldstændig kortlægning af bygningsmassen, og derefter får vi også et godt grundlag for at se, om det kan betale sig med renovering, eller om vi skal bygge nyt. Det materiale vil være tilvejebragt, når vi kommer hen omkring sommeren.

Så skal jeg sige til det spørgsmål, fru Birthe Rønn Hornbech stillede mig direkte, om, hvornår vi ser et forslag om ændringer i adgangen til aktindsigt for fangerne: Her er det for den nuværende regering, som det har været for de regeringer, som fru Birthe Rønn Hornbechs parti har taget del i, regeringer, der består af flere partier: er partierne ikke indbyrdes enige, jamen så kan en minister ikke fremsætte lovforslaget. På det her punkt er de to regeringspartier ikke enige.

Det betyder, at vi i øjeblikket arbejder med at se på alternativer til det med at have aktindsigt-sadgang, og et af midlerne kan være en større differentiering af de indsatte, af fangerne. Og det er selvfølgelig også et tema, specielt med differentieringen, som alle ordførere har været inde på i forhold til de negativt stærke fanger, at skabe rum, plads, mulighed for, at – havde jeg nær sagt – almindelige fanger kan få lov at afsone deres straf under tålelige og ordentlige forhold i vores fængsler.

Så til spørgsmålet om aktindsigt: Ja, det vil kun komme her i salen under den nuværende regering, når de to regeringspartier er blevet enige om det, og bliver vi ikke det, ja, så vil der være det alternativ for mig at se med en større

grad af sortering af de indsatte for at undgå den negative effekt af aktindsigtsadgangen.

Til spørgsmålet om weekendfængsler, hvor fru Birthe Rønn Hornbech udtrykte en ærgrelse over, at jeg ikke var mere positiv i mine tilkendegivelser, kan jeg sige, at det ikke er sådan, at mangelen på positivitet forhindrer os i at undersøge og analysere nærmere på spørgsmålet, og jeg kan love fru Birthe Rønn Hornbech, at i forbindelse med det analysearbejde, vi sætter i gang, vil det også komme op. Vi vil forhandle med det konsulentfirma, som skal forestå en del af analysen – altså dér, hvor det ikke er Justitsministeriets departement eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, der skal forestå analysen – om, at der også vil indgå en samfundsøkonomisk analyse, hvor alt det socioøkonomiske altså også indgår: hvad kunne weekendfængsler have af positiv betydning både for samfundets økonomi, for Kriminalforsorgens økonomi og for den enkeltes samlede liv.

Jeg tror, at i den måde, vi hidtil har diskuteret det på, har det mere været på det følelsesmæssige, det oplevelsesmæssige af nogle enkeltbegivenheder. Nu får vi forhåbentlig med den kontrakt, vi forhandler om i øjeblikket, et bedre grundlag for at kunne træffe beslutninger på det felt.

Men jeg synes i øvrigt, at det har været en god og konstruktiv debat, vi har haft på det her felt. Det tegner godt for det videre forhandlingsforløb, der skal være blandt de partier, der står bag finansloven.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 57:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpede regler for udgang fra fængsler.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.

(Fremsat 7/11 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Forslaget svarer i alt væsentligt til beslutningsforslag nr. B 46 fra forrige folketingssamling, der blev forkastet af et flertal her i Folketinget.

Forslaget bærer efter min mening præg af en manglende forståelse for baggrunden for udgangsinstituttet, og jeg vil derfor indlede med en mere generel beskrivelse af, hvorfor vi i det hele taget anvender udgang for personer, der afsoner en frihedsstraf.

Ordnungen med udgangstilladelse til indsatte går tilbage til 1960'erne og er et væsentligt element i Kriminalforsorgens behandlingsmæssige virksomhed, hvor det er en hovedopgave at hjælpe eller påvirke den indsatte til en tilværelse uden kriminalitet efter løsladelsen til glæde for ham selv og alle os andre.

Muligheden for udgang og dermed kontakt med familie og venner under omstændigheder, der er klart bedre end under besøg i fængslerne, indebærer en nedsat risiko for både undvigelse og ny kriminalitet. Hvis der ikke var en regel om udgang, ville familiemæssige forhold oftere få de indsatte til at undvige, og selve fængselsmiljøet ville blive endnu mere råt.

Udgang til uddannelse og beskæftigelse er endvidere et væsentligt led i udslusningen af de indsatte.

Det er en forudsætning for at få weekendudgang, at den indsatte skal afsoner en dom på mindst fem måneders fængsel. Det har også betydning, om straffen afsones i et lukket eller et åbent fængsel. Således er det f.eks. i de lukkede fængsler en betingelse, at den pågældende normalt skal have afsonet en tredjedel af straffetiden, før der kan gives weekendudgang.

Det er endvidere en forudsætning, at der ikke antages at være risiko for misbrug. I den vurdering skal der udvises særlig forsigtighed, hvis den indsatte er dømt for farlig kriminalitet, herunder lovovertrædelse af særlig grov eller pro-

fessionel karakter. I bl.a. sådanne sager skal fængslet indhente en udtalelse fra politiet, inden der træffes afgørelse om udgang.

I 1992 skete der efter orientering af Retsudvalget en række stramninger i udgangsreglerne. For at begrænse misbrugsrisikoen blev der bl.a. indskærpet tjenestestederne, at der skal udvises større tilbageholdenhed med at tillade weekendudgang til besøg hos personer, der har en begrænset tilknytning til den indsatte, at der skal ske en skærpet kontrol af udgangsadressen, særlig når det drejer sig om indsatte, der er idømt længere straf for personfarlig kriminalitet, og at politiet omgående skal underrettes, når en indsat, der er dømt for grov, personfarlig kriminalitet, udebliver fra udgang.

Samtidig blev der indført mulighed for at tilbagekalde udgangstilladelse i op til et år i tilfælde, hvor den indsatte er sigtet eller dømt for at have begået alvorlig professionel kriminalitet under undvigelse, udeblivelse fra udgang eller under udgang. Her var grænsen tidligere seks måneder.

Der er også mulighed for at reagere med disciplinærstraffe eller eventuelt overførsel til lukket fængsel, hvis udgang misbruges.

På baggrund af den tragiske sag fra Finland, som der henvises til i bemærkningerne til beslutningsforslaget, besluttede jeg, at der skulle ske en skærpelse af proceduren i udgangssager, hvor fængslet indstiller langtidssdømte til udgang, til trods for at politiet har udtalt sig imod dette. Sådanne sager skal fremover forelægges for direktionen i Direktoratet for Kriminalforsorgen, og når fængslet forelægger disse sager for direktoratet, skal fængslerne konkret angive de særlige grunde, som de mener trods politiets indvendinger taler for at give tilladelse til udgang. Fængslets indstilling til direktoratet skal afgives af fængselsinspektøren selv, som ikke kan delegere dette ansvar til andre medarbejdere.

Jeg kan oplyse, at kriminalforsorgen i 1996 i alt bevilgede 51.489 udgange, og at misbrug af udgang i form af ny kriminalitet skete i 104 tilfælde, hvilket svarer til 2 promille af det samlede antal udgange. Antallet af udgange i 1996 var i øvrigt det laveste i de sidste ti år.

Efter kriminalforsorgens principprogram skal kriminalforsorgen varetage både en sikkerhedsmæssig og en behandlingsmæssig opgave, og muligheden for udgang er, som jeg nævnte i starten, et meget vigtigt led i denne opgave. Udgang er også en ordening, som i sagens natur